

Høringsinstanser iflg liste

Saksbehandler: Hild Ynnesdal
Telefon: 46804937
Seksjon: Reguleringsseksjonen
Vår referanse: 09/23047
Deres referanse:
Vår dato: 21.01.2010
Deres dato:

HØRINGSNOTAT - FORSLAG TIL FORSKRIFT OM ADGANG TIL Å DELTA I FANGST AV VÅGEHVAL I 2010

1 INNLEDNING

Fiskeridirektoratet har i forståelse med Fiskeri- og kystdepartementet utarbeidet høringsnotat om adgang til å delta i fangst av vågehval i 2010.

Forslaget innebærer en tilrådning om å videreføre tidligere års vilkår, som med mindre justeringer har vært likelydende siden 1993. I tillegg ønsker en å tydeliggjøre hvilke konsekvenser eventuelle overtredelser av regelverket for fangst av hval, kan medføre. Fiskeridirektoratet vil vise til at dette forslaget ikke innebærer noen realitetsendring i forhold til gjeldende rett.

Fiskeridirektoratet vil understreke betydningen av at det legges til rette for rekruttering til hvalfangstflåten. Som kjent står næringen nå overfor store utfordringer i forhold til omsetnings- og markedssituasjonen for produkter av hval. En stabil tilgang på hvalkjøtt er imidlertid avgjørende for at markedet for hvalprodukter skal kunne opprettholdes og videreutvikles. Det er derfor av stor betydning at det også innenfor næringen selv arbeides for å rekruttere nye deltakere. Økt lønnsomhet i næringen er viktig for å få en rasjonell og bærekraftig beskatning av sjøpattedyr, innenfor rammen av en fremtidig økosystembasert forvaltning.

Fartøyeiers plikt til umiddelbart å sende inn fangstdagboka etter avslutte tur ble innskjerpet med virkning fra 2009. Med få unntak ble denne plikten overholdt, og Fiskeridirektoratet vil også for 2010 understreke dette. Tilsvarende gjelder plikten til å sende inn prøver av fangsten straks denne er avsluttet.

2 NÆRMERE OM DE ENKELTE BESTEMMELSENE

2.1 Vilkår for deltakelse

2.1.1 Hovedregel

Et hovedvilkår for å få tillatelse til å delta i fangst av vågehval har vært at søker har deltatt med det omsøkte fartøyet i minst ett av de seks siste årene. Videre må fartøyet være innført i merkeregisteret og søker må eie minst 50 % av eierandelene i det fartøyet som skal benyttes under fangsten. Søker må være ført på blad B i fiskermanntallet.

Det er videre et vilkår at skytter om bord på fartøyet har bestått en særskilt skyteprøve med harpukanon og gevær, samt at skytter og den som har fått tillatelse til å delta i fangsten deltar på de kursene som Fiskeridirektoratet bestemmer. Kursene har sammenheng med de kravene som stilles til utøvelse av fangsten, jf forskrift av 31. mars 2000 om utøvelse av hvalfangst.

Fiskeridirektoratet vil tilrå at hovedvilkårene for deltakelse i fangsten videreføres i 2010.

2.1.2 Unntak fra hovedregelen

Aktivitetskravet

Fiskeridirektoratet legger til grunn at det som tidligere kan være aktuelt med overdragelse av fartøy innen nær familie. Dette innebærer at søker kan overta fartøyet og delta i fangsten selv om vedkommende ikke deltok med det omsøkte fartøyet innenfor den aktuelle perioden, det vil si i ett av de seks siste årene. Ved avgjørelse av om slik tillatelse skal gis skal det etter gjeldende bestemmelse legges vekt på de faglige og tekniske forutsetningene for å drive slik fangst.

Denne unntaksbestemmelsen åpner for en viss rekruttering, da det kan dispenseres fra antall år søker har deltatt i fangst med omsøkte fartøy. Bare i svært få tilfeller har denne regelen vært brukt, og den har ikke ført til vesentlig rekruttering til flåten som helhet.

Fiskeridirektoratet tilrå at regelen videreføres i 2010.

Partrederier

For familierederier eller familieaksjeselskap kan det i særlige tilfeller også dispenseres fra kravet om at søker må eie minst 50 % av fartøyet som skal benyttes i fangsten. Dette er særlig relevant hvor eierforholdet er organisert som partrederi med for eksempel tre likeverdige parthavere.

Mange av dagens hvalfangstfartøy er organisert som partrederi og Fiskeridirektoratet vil tilrå at dispensasjonsadgangen videreføres i 2010.

Medeier i annet fartøy

Hovedregelen om at den som søker om adgang til å drive hvalfangst ikke må være medeier i annet fartøy som kan gis tilsvarende tillatelse, foreslås videreført. Imidlertid er flere av dagens hvalfangstfartøy organisert i partrederier, hvor eierne er medeiere i flere tilsvarende fartøy. Det er derfor fra 2007 adgang til å dispensere fra vilkåret om at den som har tillatelse til å

drive hvalfangst ikke kan være medeier i annet fartøy som driver fangst. En videreføring av gjeldende regel i 2010 vil etter Fiskeridirektoratets oppfatning imøtekomme dagens eierstruktur, og bestemmelsen foreslås opprettholdt.

Politiske verv – unntak fra aktivitetskravet

Det har videre vært adgang til å dispensere fra aktivitetskravet i tilfeller hvor søker har vært forhindret fra å delta i fangsten på grunn av politiske verv. Denne bestemmelsen har vært praktisert strengt, og det er utelukkende heltidsbaserte verv som kvalifiserer for dispensasjon. Tilsvarende bestemmelse finnes i øvrige deltakerregulerte fiskerier.

Fiskeridirektoratet vil foreslå at bestemmelsen videreføres i 2010.

2.2 Særlige vilkår

Prøvetaking

I flere år har det vært et generelt vilkår for fangstillatelsen at det har blitt tatt slike prøver av fangsten som Fiskeridirektoratet har bestemt. Dette har primært vært prøver for DNA-analyser. Ansvarshavende på hvert fartøy har vært ansvarlig for prøvetakingen. Plikten til prøvetaking vil bli videreført i 2010. Prøvetaking er et vilkår for at det kan utøves fangst, selv om de øvrige vilkårene for å få tillatelse til å drive fangst er oppfylt. Implisitt i dette ligger plikten til å påse at prøvene sendes Havforskningsinstituttet, **umiddelbart** etter avsluttet tur. Dette er uttrykkelig presisert i fangstillatelsen som sendes fartøyene. Erfaringsmessig har det vist seg at det tar uforholdsmessig lang tid før alle prøvene er sendt fra fanger og mottatt på HI. Plikten til prøvetaking og umiddelbar innsending av prøvene ble kraftig innskjerpet i 2009 og det ble etter fangsten i fjor registrert en vesentlig forbedring i fartøyenes rutiner når det gjelder innsending av prøvemateriale.

Fiskeridirektoratet vil likevel gjenta henvisningen til at prøvetaking av fangsten og innsending av prøvene, er et vilkår tilsvarende de øvrige deltakervilkårene i fangsten. Brudd på dette vilkåret vil således kunne innebære avslag på søknad om deltakelse påfølgende år, eventuelt kan andre reaksjoner vurderes i tillegg.

Fiskeridirektoratet foreslår en videreføring av bestemmelsen om at det som vilkår for tillatelse til å delta i fangsten er krav om at det tas slike prøver av fangsten som direktoratet bestemmer.

Innsending av fangstdagbøker

Fartøy som deltar i vågehvalfangsten er pålagt å føre fangstdagbok. Dette fremgår av reguleringsbestemmelsene. Fangstdagboka skal umiddelbart etter avsluttet fangst sendes Fiskeridirektoratet. Fangstdagboka er det viktigste elementet ved kontroll av om fangsten har foregått forskriftsmessig. Opplysningene i dagboka sammenholdes dessuten med analyseresultatene fra ferdskriveren. Denne informasjonen danner blant annet grunnlagsmaterialet for påfølgende års kvotefastsettelse.

Som kjent er næringen meget opptatt av at kvoten for påfølgende år kunngjøres i månedsskiftet november/desember. En avgjørende forutsetning for at dette skal kunne skje, er at fartøyeierne overholder plikten til å sende fangstdagboka til Fiskeridirektoratet så snart fangsten er avsluttet for året.

I årets tildelingsbrev ble fartøyeierne bedt om å kontakte Fiskeridirektoratets regionkontor umiddelbart etter avsluttet fangst, slik at datakortene som er installert i ferdskriversne kunne hentes ut. I de tilfellene dagbøkene ikke var innsendt, ble de i den grad det var praktisk gjennomførbart hentet av Fiskeridirektoratets personell samtidig med datakortene. I de tilfellene dagbøkene ikke var om bord i fartøyene, måtte fartøyeier sende disse til Fiskeridirektoratet.

Fiskeridirektoratet var derfor fra og med fangsten 2009 innstilt på at det ble iverksatt reaksjoner overfor fartøy som ikke overholdt plikten innsending av fangstdagbøker. Det ble imidlertid registrert vesentlige forbedringer både når det gjaldt innsending av fangstdagbøkene fra fjorårets fangst samt medvirkning til innhenting av datakortene.

Vi vil imidlertid understreke betydningen av at denne bestemmelsen fortsatt følges opp og vil også i år fastsette frist for innsending av fangstdagboken, i reguleringsbestemmelsene. Tilsvarende vil gjelde plikten til å kontakte Fiskeridirektoratets regionkontor, slik at datakort kan hentes ut og ferdskriveren stenges av. Fartøyene har videre plikt til, i samråd med det aktuelle regionkontoret, å bidra aktivt til at direktoratets personell rent praktisk gis muligheter til å hente inn datakortene.

2.3 Søknad om deltakelse i fangsten

Det har vært stilt krav om at fartøyeiere som ønsker å delta i fangst av vågehval, har måttet sende skriftlig søknad om deltakelse innen en nærmere fastsatt frist. Fiskeridirektoratet foreslår at ordningen videreføres i 2010 og at innsendt skriftlig søknad tas inn som et vilkår for deltakelse i § 2.

2.4 Avslag på søknad

Som vist til ovenfor, vil Fiskeridirektoratet tilrå at det i forskriften presiseres at overtredelse av regelverk for fangst av hval, herunder bestemmelser om utøvelse av fangsten, kan gi grunnlag for avslag på søknad uten hensyn til om øvrige vilkår for deltakelse er oppfylt. Dersom fartøyeier eller andre som har drevet fartøyet, herunder skipper, grovt eller gjentatte ganger har overtrådt bestemmelser som gjelder gjennomføring og/eller utøvelse av hvalfangst, kan søknad om deltakelse avslås. Dette innebærer ingen endring i gjeldende rett, ettersom et avslag i foran nevnte tilfelle kan hjemles i regler om adgang til å avslå eller tilbakekalle tillatelse, jf lov av 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske §§ 11 annet ledd e, 12 og 18. En presisering i deltakerforskriften er således ment som en synliggjøring av gjeldende rett.

3 Stedfortreder

I vågehvalfangsten har det vært lagt til grunn at den som søker om fangstillatelse og får innvilget dette, skal være om bord på fartøyet under fangsten og således være ansvarshavende om bord. Dette er i samsvar med det som har vært næringens oppfatning.

Regelen om at stedfortreder skal være godkjent av Fiskeridirektoratet og ha samme kvalifikasjoner som den som innehar tillatelsen, er en direkte konsekvens av at det stilles krav om personlige kvalifikasjoner til den som gis tillatelse til å drive hvalfangsten.

Fiskeridirektoratet vil vise til at bruk av stedfortreder er et unntak fra hovedregelen.

Dette er særlig begrunnet ut fra de personlige kravene som stilles til den som innehar tillatelse til å drive fangst, herunder gjennomført obligatorisk kurs for ansvarshavende om bord på fartøyet. I tillegg er denne ansvarlig for at det på foreskrevet og instruert måte tas DNA-prøver av fangsten.

Dersom det oppstår behov for stedfortreder, skal det i henhold til gjeldende regelverk sendes skriftlig søknad om dette til Fiskeridirektoratet, som etter en konkret vurdering og uten opphold behandler disse. Regelen om at stedfortreder må fylle tilsvarende krav som den som får tillatelse til å drive fangsten, herunder manntallsføring på blad B i fiskermanntallet, har vært uendret siden gjenopptakelsen av fangsten i 1993.

Fiskeridirektoratet er kjent med at det i deler av næringen har utviklet seg en praksis der bruk av stedfortreder er hovedregelen snarere enn unntaket. Tilsvarende brukes stedfortreder uten at det er innhentet tillatelse til dette. Dette er et brudd på vilkårene for deltakeradgangen.

Fiskeridirektoratet legger til grunn at dersom en vil opprettholde vilkåret om at den som får fangstillatelse også skal være ansvarshavende om bord, bør regelen praktiseres etter sitt innhold. I motsatt fall bør det vurderes om det er grunnlag for å endre disse bestemmelsene. Dette vil imidlertid på lengre sikt kunne innebære en svekkelse av kravet om at den som skal gis tillatelse til å drive fangst, må ha personlig erfaring fra dette.

Norges Småkvalfangerlag har i årsmøtevedtak 4. desember 2009, uttalt at ”fiskere på fiskermanntallets blad A skal vurderes på lik linje med fiskere på blad B som stedfortreder i konsesjonsspørsmål”.

Som vist til ovenfor er tildeling av tillatelse til å delta i fangst av hval betinget av at det foreligger personlige kvalifikasjoner for å kunne gjennomføre fangst. Et hovedargument for dette er hensynet til den faglige kompetansen som innehaver av fangstillatelse forutsettes å ha.

Fiskeridirektoratet vil vise til at bestemmelsene skal ivareta hensynet til at fangsten skal gjennomføres på en faglig forsvarlig måte, og at kravene til ansvarshavende om bord derfor må være høye. Bruk av stedfortreder skal som kjent være unntak fra hovedregelen om at den som får tillatelse til å drive fangst skal være om bord på fartøyet under fangsten. Dersom det legges til rette for at personer som ikke fyller vilkårene for å få tillatelse likevel skal kunne være stedfortreder, faller deler av begrunnelsen for å stille strenge krav for å få fangstillatelse bort.

Fiskeridirektoratet vil tilrå at gjeldende vilkår for bestemmelsen om stedfortreder opprettholdes, og stedfortreder bare kan benyttes dersom det er gitt tillatelse til dette.

4 Leiefartøy

Fiskeridirektoratet har i særlige tilfeller som medfører vesentlige driftsavbrudd, kunnet gi tillatelse til at det benyttes leiefartøy i fangsten. I samsvar med praksis i øvrige deltakerregulerte fiskerier, har denne regelen vært praktisert strengt. Fiskeridirektoratet vil tilrå en videreføring av bestemmelsen og praktiseringen av denne.

5 Rekruttering

De siste årene har deltakelse i fangsten variert, og ikke alle fartøy som har fått tillatelse til å delta i hvalfangsten har benyttet denne. Dette skyldes flere forhold. Blant annet vises det til at for liten kapasitet på mottakssiden medfører at salgslaget iverksetter reguleringer som hindrer en effektiv fangstsesong. Videre kan dårlig vær, som medfører uegnede fangstforhold, i vesentlig grad forklare fangstresultatene. Mange av fartøyene har i tillegg også andre gode driftsalternativ som gir bedre økonomisk utbytte enn hvalfangsten.

I tillegg til den begrensede rekrutteringen som det er åpnet for tidligere år, har det fra 2006 vært adgang til å gi selfangstfartøy tillatelse til å delta i fangst av vågehval. Slik tillatelse har kunnet begrenses til nærmere definerte områder. Fiskeridirektoratet har i to år tildelt tillatelse til et fartøy som også har hatt tillatelse til å delta i selfangst. Fartøyet har imidlertid ikke deltatt i hvalfangsten.

Fiskeridirektoratet vil vise til betydningen av at de disponible kvotene tas, både ut fra nasjonale og internasjonale hensyn. Det er videre fiskerimyndighetenes ansvar å legge til rette for at fangstkapasiteten er i samsvar med kvotegrunnlaget.

Fiskeridirektoratet er enig i at det bør utvises varsomhet med å endre flåtestrukturen fra små til større fartøy. Imidlertid er hensynet til å legge til rette for økt fangstkapasitet også tungtveiende, og bedre fangstresultater vil samtidig i vesentlig grad bidra til å styrke legitimiteten av fangsten. Videre viser erfaringer fra de seneste årene at flere fartøy som har adgang til å delta i fangst, velger å avstå fra slik deltakelse. I tillegg avsluttet flere fartøy fangsten relativt tidlig, bla for å utnytte disponible kvoter i annet fiskeri.

Det faktum at flere fartøy velger å avstå fra deltakelse i hvalfangsten, kan skyldes ulike forhold, herunder begrenset lønnsomhet i fangsten, fartøyene har andre og mer lønnsomme driftsalternativ, fartøyene selges osv. Den begrensede rekrutteringen som det har vært åpnet for har heller ikke vært tilstrekkelig til å ivareta behovene for ytterligere fangstkapasitet i flåten. Fiskeridirektoratet vil derfor foreslå at bestemmelsen om adgang til å gi tillatelse til fartøyeier som har erfaring fra hvalfangst, men som ikke tidligere har eid fartøy, videreføres.

Fiskeridirektoratet vil også tilrå en videreføring av adgangen til å gi søker som har erfaring fra annen fangst enn hvalfangst (selfangst, brugdefangst), tillatelse til å delta på nærmere definerte vilkår. Det samme gjelder adgangen til å avgrense tillatelsen for disse fartøyene til nærmere definerte områder.

Fiskeridirektoratet vil foreslå at de generelle vilkårene om manntallsføring og merkeregistrering, samt krav om å gjennomføre obligatoriske kurs gjøres gjeldende i alle tilfeller hvor er aktuelt med tildeling av nye tillatelser. Det samme gjelder kravet om at faglige og tekniske forutsetninger for å kunne drive hvalfangst må være oppfylt.

6 GENERELT

Fiskeridirektoratet tar sikte på å avholde kurs for skyttere og ansvarshavende ombord på fartøyene før fangstsesongen 2010, dersom det blir tildelt nye fangstillatelser.

Fartøy som skal delta i fangst av vågehval i 2010 må ha godkjent inspeksjonsopplegg. Dette innebærer bla krav om godkjent ferdskriver. I tillegg tas det sikte på at det på stikkprøvebasis gjennomføres et inspektørbasert inspeksjonsopplegg.

7 FORSLAG TIL FORSKRIFT

Under henvisning til ovennevnte vil Fiskeridirektoratet fremme følgende forslag til forskrift om adgang til å delta i fangst av vågehval i 2010:

FORSKRIFT OM ADGANG TIL Å DELTA I FANGST AV VÅGEHVAL I 2010

Fiskeri- og kystdepartementet har i medhold av lov av 26. mars 1999 nr 15 om retten til å delta i fiske og fangst § 12, jf delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr 99, fastsatt følgende forskrift:

§ 1 Generelt forbud

Det er forbudt å drive fangst av hval i 2010 uten tillatelse fra Fiskeridirektoratet.

§ 2 Vilkår for tildeling av tillatelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til å drive fangst av vågehval når følgende vilkår er oppfylt:

- a) Fartøyet må være registrert i merkeregisteret
- b) Søker må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c) Søker må eie minst 50% av eierandelene i omsøkte fartøy.
- d) Søker må ha deltatt i fangst av vågehval med det omsøkte fartøyet i minst ett av de seks siste årene.
- e) Søker må ikke være medeier i annet fartøy som er gitt tillatelse til å drive vågehvalfangst.
- f) Søker må sende skriftlig søknad til Fiskeridirektoratet om deltakelse i fangsten innen en nærmere fastsatt frist.

Søknad om tillatelse etter første ledd kan avslås dersom fartøyeieren eller andre som har drevet fartøyet, grovt eller gjentatte ganger har overtrådt bestemmelser gitt i eller i medhold av deltakerloven eller annen fiskerilovgivning.

For å kunne delta i fangst av vågehval må søker og skytter gjennomgå de kursene, herunder skyteprøve, som Fiskeridirektoratet bestemmer. Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra denne bestemmelsen.

Det er et vilkår for tildeling av tillatelse til å drive fangst av vågehval at det tas slike prøver av fangsten som Fiskeridirektoratet bestemmer.

§ 3 Unntak

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra vilkåret i § 2 første ledd bokstav c for familierederi eller familieaksjeselskap.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkåret i § 2 første ledd bokstav d når søker har vært forhindret fra å drive hvalfangst på grunn av politiske verv.

Søker som har anskaffet nytt fartøy til erstatning for fartøy som nevnt i § 2 bokstav d kan likevel gis adgang til å drive fangst av vågehval.

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra vilkårene i § 2 bokstav e.

§ 4 Rekruttering

Den som eier fartøy som deltok i fangst av vågehval i minst ett av de seks siste årene kan gis tillatelse til å delta dersom øvrige vilkår er oppfylt, og søker og tidligere eier er nært beslektet. Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis skal det legges vekt på de faglige og tekniske forutsetningene for å drive hvalfangst.

Søker som har erfaring fra hvalfangst og/eller annen fangst kan gis tillatelse til å delta. Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis skal det legges vekt på de faglige og tekniske forutsetningene for å drive hvalfangst. Tillatelsen kan begrenses til å gjelde bestemte områder.

§ 5 Stedfortreder

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller etter skriftlig søknad gi den som er gitt tillatelse til å drive fangst av vågehval adgang til å benytte stedfortreder på følgende vilkår:

- a) Stedfortreder må være ført på blad B i fiskermanntallet
- b) Stedfortreder må ha deltatt i fangst av vågehval i minst to av de tre siste årene
- c) Stedfortreder må ha gjennomgått de kursene som Fiskeridirektoratet bestemmer.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkåret i første ledd bokstav b dersom det er nødvendig for at fartøyet skal kunne gjennomføre fangsten.

§ 6 Leiefartøy

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller som medfører vesentlig driftsavbrudd, gi midlertidig tillatelse til å delta i vågehvalfangst med annet fartøy.

Høringsinstanser til høringsnotat om forslag til forskrift om adgang til å delta i fangst av vågehval i 2010.

Norges Fiskarlag
Pir-Senteret
7462 Trondheim

Norges Småkvalfangerlag
Postboks 714
8301Svolvær

FHL
Postboks 5471 Majorstuen
0305 Oslo

Sametinget
9730 Karasjok

Fiskebåtredernes Forbund
Postboks 67, Sentrum
6001 Ålesund

Norsk Sjømannsforbund
Postboks 2000 Vika
0125 Oslo